

Biblioteka Wojskowa
D. O. K. VIII.

Toruń

WŁOŃ KUJAWSKIE

Prenumerata
na miejscu mk.
56.250, na pro-
wincji i z odno-
szeniem do do-
mu 62.500 mk.

Ogłoszenia
za wiersz nonpa-
relowy pierwsza
strona 3000 m.,
druga i trzecia
2500 mk., czwar-
ta 2000 mk. Ogł.
drobne 1000 mk.
za wyraz, tłust,
druk, podwójnie
najmniejsze ogł.
10.000 m. Dla za-
granicznej ceny o
200% wyższe.

Adres Redakcji i Administracji: Księgarnia Powszechna, ul. Brzeska № 4. — Redakcja i Administracja otwarta od g. 10 r. do 3 i od 5 do 6 wiecz.
Redakcja rękopisów nadesłanych nie zwraca; nadesłane bez oznaczenia honorarium uważa za bezpłatne; prosi, by pisane były po jednej stronie. Ogłoszenia przyjmow. są do g. 12
REDAKTOR PRZYJMUJE CODZIENNIE, OPRÓCZ NIEDZIELI I ŚWIĄT, OD GODZINY 2-EJ DO 3-EJ PO POŁUDNIU. — TELEFON REDAKCJI 26. N. P. K. O. 61.783.

Teatr „Nowości”

We wtorek, dnia 4 września r. b. o godz. 9 wiecz.

Eleonory DOBIECKIEJ

primabaleriny scen zagranicznych

BALET

w programie:

Tańce klasyczne, modern i najnowsze sa-
lonowe: BOSTON I FOX-SCHIMI.

Orkiestra pod kierunkiem znanego kapelmistrza prof. IGNACEGO SCHNEIDLERA.

BILETY WCZEŚNIEJ NABYWAĆ MOŻNA W KSIĘGARNI W. P. H. NEUMANA.

Bogate kostjmy z Cesarskiej Opery w Moskwie.

Ant. Romanowskiego

BALETMISTRZA

opery Petersburskiej, Moskiewskiej i Kijowskiej

Teatr „Nowości”

SZANOWNY PANIE ROLNIKU!

Chcesz Pan korzystnie nabyć ma-
szynę o **pierwszorzędnej** ja-
kości jak

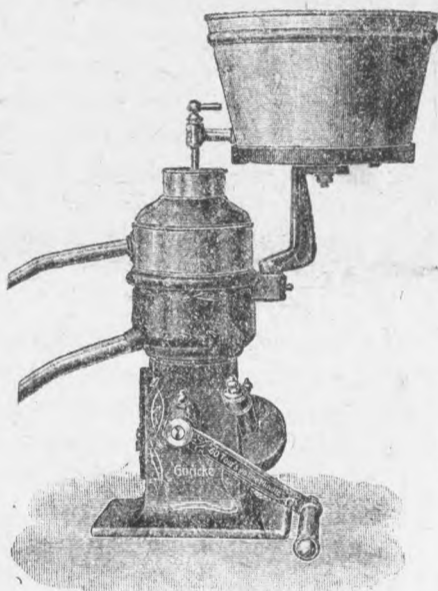
wirówkę do mleka „Hama-Extra”
równającą się zupełnie szwedzkiej
Alfa-Laval, lub niemniej **precy-
zyjnie** pracującej

wirówkę do mleka „EBA-KŁOS”

ŚRUTOWNIK „Brünnera”
o płytach kamiennych,

OPIELACZ do cukrowki i zboża „Boelte”

SIEWNIK
do sztucznego nawozu
Oryginalny „WESTFALJA”

natenczas winien Szanowny Pan
zwieźć sklep

Z. Poszwińskiego

SKŁAD MASZYN

WŁOCLAWEK — Nowy Rynek 2,

który reprezentuje

Tow. Maszyn i Narzędzi Rolniczych

„KŁOS” T. z o. p. - Poznań.

Warsztaty reparacyjne
na miejscu.

Kierownictwo Kursów Handlowych

ogłasza, iż

zapisy na tegoroczny kurs już się
rozpoczęły. Podania przyjmuje
kancelarja Gimnazjum Ziemi
Kujawskiej.

Księgarnia Powszechna

POLECA

świeżo nadeszłe w wielkim wyborze:

ŚWIECE

woskowe, półwoskowe i stearynowe
różnych wielkości

LISTWY DO RAM

Oprawa obrazów na miejscu.

RADZĘ WSZYSTKIM!!

przyjeźdnym do Łodzi zwieźć
skład fabryczny pod firmą

„NAJTAŃSZE ŹRÓDŁO”

Łódź, Dzielna № 36, tel. 13-87

z dworca kaliskiego tramwajem Nr. 5 lub 8

Madapolan	Perkale	Sukno
Płótno białe	Cajgi	Szewioty
Płótno kolor.	Chustki	Korty
Tyki	Kapy	Flanele
Oksfordy	Obrusy	Barchany
Ręczniki	i inne towary.	

HURTOWO i DETAL.

Tanio bo w mieszkaniu prywatnym.

UWAGA: Załatwiam pocztą na zamówienie szybko
i solidnie.

Ceny fabryczne. — Stowarzyszeniom kredyty.

PAŃSTWOWA SZKOŁA PRZEMYSŁOWA W BYDGOSZCZY

1. WYDZIAŁ PRZEMYSŁÓW ROLNYCH

dla kształcenia techników przemysłów rolnych (cukrownictwo,
młynarstwo, krochmalnictwo, gorzelnictwo i t. p.). Nauka czte-
roletnia, warunki wstępu: 4 klasy szkoły średniej ogólnokształ-
cącej lub pełna szkoła powszechna, lub szkoła rzemieślnicza.
Egzamin wstępny z matematyki, języka polskiego i rysunków.

2. KURS GRAFIKI PRZEMYSŁOWEJ

(jednorooczny) — dla kształcenia pracowników fachowców dla
przemysłu graficznego (typografia, litografia, fototechnika). Wa-
runki wstępu: a) dla uczniów rzeczywistych — 4 klasy szkoły
średniej lub pełna szkoła powszechna, lub rzemieślnicza; b) dla
uczniów wolnych nie mających powyższych świadectw — conaj-
mniej rok w zawodzie graficznym. Egzamin jak na wydziale I.

3. WYDZIAŁ RZEMIEŚLNICZY

dla kształcenia pracowników w zawodzie stolarskim i ślusar-
skim (nauka trzyletnia). Warunki wstępu: conaj-
mniej 4 oddziały szkoły powszechnej.

Początek egzaminu wstępnego 25 września. Początek zajęć 1 października.

Zapisy i informacje w Dyrekcji Szkoły: Bydgoszcz, Św. Trójcy 11.

Inżynier

mechanik i budowniczy

katolik, w sile wieku, autor szeregu prac techniczno-literackich,
15-letnia praktyka. Energiczny i zdolny organizator. Obecnie dy-
rektor zakładów przemysłowych. — Zmieni stanowisko od zaraz.
Chętnie na prowincję. Niezbędny warunek — mieszkanie.

Łaskawe oferty do »Słowa Kujawskiego« pod »Pilot«.

BIURO MELJORACJI ROLNYCH LANDKOWSKI i STACHECKI

Poznań, ul. 27-go Grudnia Nr. 7

PROJEKTUJE I PRZEPROWADZA:

drenowanie, meljoracje łąk, budowy dróg i kolejek polnych, urządzenie gospodarstw rybnych, pomiary gospodarze pól, kanały otwarte i kryte, wodociągi i kanalizacje wiejskie, osuszanie budynków i ogrodów, filtry i osadniki dla cukrowni.

PROJEKTY PRZEDSTAWIONE NA I KUJAWSKIEJ WYSTAWIE W WŁOCŁAWKU ZOSTAŁY NAGRODZONE WIELKIM MEDALEM SREBRNYM.

Zarząd Oddziału Włocławskiego Polskiego Czerwonego Krzyża

podaje do wiadomości osób zainteresowanych, że wobec nierozprzedażania znacznej ilości biletów na samochód ciężarowy do rozlosowania, pieniądze za nabyte bilety za zwrotem takowych są do odebrania **do dnia 1-go października r. b.** w biurze Czerwonego Krzyża, ul. Kilińskiego № 1.

Po upływie tego terminu pozostałość przelana zostanie do Kasy Czerwonego Krzyża.

Okazyjnie do sprzedania:

- 1) Tokarnia do żelaza 3 m. firmy „Kuper” Berlin.
- 2) Tokarnia do żelaza 1 m.,
- 3) Motor benzynowy 6 PS f. „Deutz”
- 4) Komin żelazny do lokomobili, nowy, 3 i pół m. wysok., o średn. 10 cali,
- 5) Pompa parowa (angielska) do zasilania kotłów i rezerwarów.

Adres: Fabryka szpilek p. D. Zausznica, Starodębska 27.

DACHÓWKĘ pięknie wypaloną, pierwszej i drugiej klasy, mianowicie: karpiówkę, falcówkę, mniach-mniszkę,
**CEGLĘ MASZYNOWĄ,
WAPNO, CEMENT
I TRZCINĘ SUFITOWĄ**
POLECA: **JAN KLĄBECKI** Brzeska 8
WŁOCŁAWEK

Naród szlachetny nie ginie i nie umiera.

Adam Asnyk.

Charakter narodu.

Główną podstawą bytu i rozwoju państwa jest wartość moralna charakteru narodu.

Prawda, pewien wpływ na pomyślny rozwój państwa mają i innej natury czynniki, jak ustrój społeczny, położenie geograficzne, klimat, sąsiedztwo i t. d. Decydującym jednak czynnikiem o naszym bycie — jest nasz charakter narodowy.

I w przeszłości naszej charakter

narodu, obok wad naszego ustroju społecznego, był głównym decydującym czynnikiem, bo i ustrój społeczny każdego narodu jest wytworem jego charakteru.

Silny charakter narodowy zawsze zdoła wytworzyć dość silny sprzeciw nawet potężnej i zorganizowanej zabobrości sąsiadów.

„Cała potęga państwowa Polski polegała tylko na cnotach obywateli, gdy te runęły, runęła Polska” — powiada Szczepanowski.

Wielka prawda słów Mickiewicza

o ulepszeniu i rozszerzeniu dusz, potrzebnym do ulepszenia praw i rozszerzenia granic, jest pięknym stwierdzeniem, że moc i przyszłość nasza jest zawarta w moralnej wartości naszego charakteru.

Jak siła biblijnego Samsona zawieriała się we włosach, tak moc nasza i zdolność samodzielnego rozwoju naszej państwowości, a więc i bytu narodu polskiego, zamyka się całkowicie w wartości moralnej charakteru narodu.

Najpomyślniejsze warunki klimatyczne i polityczne nie zapewnią trwałego i pomyślnego rozwoju narodowi, jeżeli w duszy jego niema utrwalonych zasad boskich praw i nakazów, jako podstawy charakteru narodowego. Najwspanialsze wytwory i zdobycze cywilizacji legną pod działaniem czasu i mniej pomyślnych okoliczności zewnętrznych, jeżeli w zbiorowej duszy narodu zbraknie tej mocy niespożytej szarmonizowanej twórczości, z której istoty wytwarza się charakter narodu.

Przenikać do najgłębszych pokładów i tajników zbiorowej duszy narodu w poszczególnych momentach jego terażniejszości, oraz w ciągłości jego przeszłych dziejów, wypatrywać w tej duszy słabości i wady, organiczne i nabyte, analizować ich pochodzenie i badać stosunek do całości konstrukcji duszy narodu — to boski dar wielkich, uprzywilejowanych łaską Boga, przewodców narodu, którzy przez ten dar jasnowidzenia duchowego ogarniają, jak gdyby swą intuicją duchową, całość konstrukcji zbiorowej duszy narodu i wytykają i znaczą kierunek i drogę w dalszym dziejowym pochodzie jego ducha.

Naród, któremu Bóg odmówił takich przywódców, — pomimo pomyślności materialnej i pozornego rozwoju swej państwowości, — zazwyczaj z traci harmonijność rozwoju swego charakteru narodowego, a przez to zwykle, dla siebie nawet nieświadomie, zbacza z właściwej sobie drogi dziejowego poslannictwa.

Jeżeli jednak w jego głębokich pokładach zbiorowej duszy ocaleje odrodzca twórczość duchowa, naród zbiorowym wysiłkiem woli może odzyskać równowagę sił duchowych i moralną wartość swego charakteru ocalić.

Naród nasz posiadał liczny zastęp wielkich przywódców - bojowników ofiarnych, którzy mocą własnej duszy znaczyli kierunek dziejowego pochodzenia zbiorowej duszy narodu. Od Skargi, Staszycy, Modrzewskiego, przez Krasieńskiego i Mickiewicza, aż do Witkiewicza, Szczepanowskiego i Wincentego Lutosławskiego tworzy się ten piękny korowód mocarnych bojowników o wartość i czystość moralną naszego charakteru.

Oni potęgą swego umiłowania, twórczą mocą swej duszy, jak strażnicy na rozkaz Boga, stanęli na straży czystości polskiej duszy i charakteru narodu zbiorową duszę polską sycili nieśmiertelnością moralnej potęgi, opartej i ugruntowanej na boskich nakazach nauki Chrystusa.

Długi okres niewoli politycznej wstrzymał dziejowy rozwój polskiej duszy i charakter narodu poważnie

wypaczył, poczynił w nim nowe wyłomy i spotęgował stare wady.

Miłość Boga i Ojczyzny była całą przeszłością naszą głównym ośrodkiem ośrodkiem rodzimym twórczości duszy polskiej. W okresie niewoli tęsknota za utraconą wolnością ojczyzny przetworzyła się w zbolalej duszy narodu w rozpaczliwą żądzę, która objęła całą zbiorową duszę polską i utrzymała tę duszę w stanie nieludzkiego napięcia i bezgranicznie ofiarnego wysiłku.

Dziś przeżywamy okres reakcji duchowej, — okres pewnej niemocy i bezładu na skutek zbyt długotrwałego napięcia duchowego; — to naturalna przyczyna, dla której obniża się nasza sprawność duchowa i potęgają wady narodowego charakteru. Reszty dokonały okropności wojny, która zazwyczaj w duszy narodów budzi drzemające i uspięne siły wrogie moralności chrześcijańskiej.

Dlatego naokół nas, pomimo tryumfu idei wolności narodowej, zaleje rozpętana orgia duchowej anarchii i bezładu, a w narodzie wybiera fala moralnego nihilizmu, który wylewa się nazewnątrz w bezmyślną obojętność na nasze jutro i w wyuzdaną wprost pogoń za użyciem dziś.

Fr. Zieliński.

Zanik uczuć estetycznych.

W całym świecie powojennym zaobserwowano ogólne obniżenie smaku estetycznego publiczności. Wpłynęły na to czynniki najrozmaitszego rodzaju: wyczerpanie duchowe, psychoza rozpętanvch najjemniejszych instynktów, katastrofa ekonomiczna, a z nią wzrost codziennej deprawującej zwyczaj walki o byt, przesunięcia społeczne, więc proletaryzacja inteligencji, a kapitalizacja warstw niżej intelektualnie postawionych i t. p. Poznawanie źródła zła nie zmniejsza jednak zgrozy, jaką napawa ono każdego, dbalego o kulturę społeczną obywatela.

Chcę powiedzieć o obniżeniu pojęć i gustów estetycznych oraz zaniku zdolności odróżniania rzeczy błahych, lub całkiem bezwartościowych od rzeczy istotnie cennych i pięknych — w dziedzinie sztuki literackiej. Teatry, wiecznie żalące się na brak scenicznych dzieł rodzimych, dogadzając guścikom bezkrytecznej, częstokroć wyzutej z wszelkiego poczucia prawdziwego piękna publiczności, miast produkować dzieła twórców tej miary, co chociażby Wyspiański, Rostworowski czy Przybyszewski, — wystawia t. zw. sztuki kasowe, deprawując społeczeństwo lupanarowemi sztuczidłami w stylu Saroira, Verneilla czy Bernsteina.

A co obecnie czytamy? Gdzież zaginęli Kraszewski, Prus, Orzeszkowa, Żuławski, Maeterlinck, Ibsen? Gdzież tytuł, tytuł innych, nieślizgających się po linii płaskich dowcipów i brukowych sensacyj? Dochodzi do tego, że uczeń i uczennica z ósmej klasy ze zdziwieniem dowiadują się o nazwiskach koryfeuszów literatury polskiej, psując sobie smak, koszlwiąc pojęcia i demoralizując dusze chwastami najordynarniejszego gatunku piśmiel Farrera, Benoit lub Baurough.

Proszę odwiedzić tylko nasze książki i zapytać, co czyta dzisiaj młodzież począwszy od lat 12, sędziwe mamusie i starsi panowie?

St. Brz.

Skład win, towarów kolonialnych i delikatesów

J. GORZEŃSKI

ul. 3-go Maja, Nr. 37
telefon Nr. 8.

Warszawski Magazyn Ubiorów Męskich ANTONIEGO MIESZALSKIEGO

poleca wielki wybór na sezon jesienny

Palt, garniturów, kurtek, spodni i bluz do pracy oraz garniturków dzieciennych.

Adres: Włocławek, Warszawska 15

CENY KONKRECYJNE

CENY KONKURENCYJNE

POLACY I POLKI? CZEGO CZEKACIE?

Czy wie widzicie że wszystko wciąż drożeje a przecież każdy z was potrzebuje coś z towarów więc korzystajcie z okazji i nie odkładajcie na później, zwracajcie się z piśmiennymi zamówieniami do składu fabrycznego pod firmą

„POLSKA MANUFATURA”

w Łodzi jako do jednego miasta polskiego wyrobu towarów. Wysyłamy każdemu pocztą za zaliczką po otrzymaniu 50.000 mkp.

8 sztuk resztek za 950.0000 mkp.

jako cały komplet a mianowicie:

- 3 metry podw. szer. na ubranie męskie,
- 3 metry na 1 suknię zimową,
- 3 metry płótna na koszulę męską,
- 3 metry flanelki na koszulę damską,
- 1 stez śliczną bluzkę,
- 1 odcinek na fartuch damski,
- 1 wiosenną chustkę,
- 1 para pończoch damskich zimowych,
- 1 para skarpetek męskich,

wszystko razem, bo jeszcze ze starych zapasów za 950.000 mkp.

Tym którzy przysła całą należność z góry nie będzie się obliczać kosztu opakowania ani opłaty pocztowej. Wrazie niepodobania się towar przyjmuje zpowrotem, zwracając pieniądze. Zamówienia proszę adresować

POLSKA MANUFATURA ŁÓDŹ, ULICA WSCHODNIA,
SKRZYŃKA POCZTOWA Nr. 242.

Co niesie dzień?

WRZESIEŃ

2

NIEDZIELA

Dziś: 15 po Św., Szczepa-
na kr. w.
Słow.: Czciłoga.
Jutro: Aniołów Stróżów.
Wschód słońca o g. 4.54
Zachód o g. 18.24
Wsch. księżyc o g. 21.45
Zachód o g. 11.56.

Spostrzeżenia Stacji Meteorologicznej we Włocławku.

Sierpień	godzina	ciężnienie powietrza w m/m 700+	temperatura w stopn. Celsjusza	zachmurzenie nie nieba 0-10	Kierunek i szybkość wiatru w mtr./sek.
31	21	80,1	15,7	0	C — 0
1	7	54,4	16,8	5 ⊙	E — 1
1	13	51,3	30,3	8	E — 5

W dniu 31 sierpnia najwyższa temperatura wynosiła 22,2°, najniższa 6,3°. Opadu nie było.

Kwesta. Dnia 2 b. m. urzędową będzie kwesta uliczna. Dochód przeznaczony na ochronę przy klasztorze.

Złoty polski 41,000 mk. P. Minister Skarby ustanowił nową cenę emisyjną złotego polskiego na 41,000 mk. polskich.

Z gimnazjum im. Długosza. Rozpoczęcie roku szkolnego 1923/24 w 8-klasowym gimnazjum humanistycznym im. Długosza we Włocławku odbędzie się w poniedziałek dnia 3 go b. m. O godz. 9-ej rano uczniowie zbiórą się w lokalu gimnazjum przy placu Kopernika (róg Gdańskiej), skąd udadzą się do katedry na uroczyste nabożeństwo. Rodzice uczniów proszeni są o przybycie do kościoła. Po nabożeństwie młodzież wraz z rodzicami i personelem szkolnym przejdzie do gmachu »Polonji«, gdzie wygłoszone będą okolicznościowe przemówienia. W przemówieniach poruszone będą ważne dla rodziców sprawy, dotyczące katolickiego i narodowego wychowania młodzieży. Z »Polonji« uczniowie udadzą się do gmachu gimnazjum na lekcje.

Kompanja do Skempego wyruszy 7 b. m. z rana.

Uroczyste rozpoczęcie roku w miejscowych szkołach powszechnych. Na pół godziny przed 9-tą rano zaroilo się wczoraj od dzieci szkolnych na wszystkich ulicach prowadzących do katedry. To dwójkami, to czwórkami, piątkami, niczem harcerze. A sprawnie, z uśmiechem zadowolonia, kroczyły dziewczęta i chłopcy na nabożeństwo do katedry — aż dusza się raduje od widoku tylu śpieszących do świątyni, by rozpocząć z Bogiem naukę. »Z Bogiem, z Bogiem każda sprawa, tak mawiali starzy« — dodam: »tak i dziecię gwarzy... Nabożeństwo odprawił J. E. ks. bp. sufragan Owczarek. Miło było patrzeć, jak wiankiem, by te kwiaty niewinne, otoczyły dzieci ołtarz, przy którym w namaszczeniu wielkiem odprawił ks. bp. Sufragan bezkrwawą ofiarę. Po nabożeństwie dzieci w serdecznym nastroju opuściły świątynię, by udać się do szkoły. I znowu praca całoroczna żmudna, ale owocna. Na tę owocną pracę: »Szczęść Wam Boże!«

Prezydium Rady Miejskiej prosi pp. Radnych i Członków Magistratu o przybycie w pełnym składzie do Magistratu na dwa kolejne krótkie (15 minutowe) posiedzenia Rady Miejskiej w poniedziałek i wtorek dnia 3 i 4 września 23 r. o g. 8 wiecz. dla uchwalenia w 3 czytaniach krótkoterminowej pożyczki administracyjnej i milj. mkp.

Wrazie nie dojdą do skutku uchwały z braku quorum, Magistrat będzie zmuszony niezwłocznie wstrzymać roboty inwestycyjne.

Pierwsza komunja św. dzieci w Osięcinach. W dn. 29.VIII 23 r. dzieci parafji Osięciny przystąpiły do pierwszej komunji św.

Dzięki usilnej pracy miejscowego proboszcza ks. Matuszewskiego uroczystość wypadła bardzo imponująco.

Po uroczystości w kościele, dzieci udały się na plebanję, gdzie odbyło się tradycyjne śniadanie.

Na zakończenie uroczystości odbyło się zdjęcie całej grupy.

Zabawa z loterją. Dziś w ogrodzie kolejowym odbędzie się zabawa połączona z loterją i licznymi niespodziankami. Popierajcie wysiłki młodzieży! Początek o g. 4.

Match piłki nożnej. W niedzielę, dnia 2 b. m. o godz. 4 po poł. rozegrany będzie match piłki nożnej między drużynami 63 p. p. (Toruń), a reprezentacją Włocławka. Drużyna 63 p. p. jest jedną z najlepszych drużyn Pomorza, posiada mistrzostwo 4 dyw. piech. i uzyska prawdopodobnie mistrzostwo o K. № VIII. Match niedzielny budzi w tutejszych kołach sportowych wielkie zainteresowanie.

Balet Dobieckiej i Romanowskiego. Co się istotnie rzadko zdarza, — występy baletowe artystów tej miary jak pp. Dobiecka i Romanowski, będą fascynującym zjawiskiem na scenie teatru »Nowości« we wtorek dnia 4 września o g. 9 wiecz. Niezwykle doborowy program świadczy o wybitnej kulturze tanecznej tak niezwyklej pary artystyczno-primabaleriny i baletmistrza sławy zagranicznej.

Komunikacja na Wiśle. Od 1 go b. m. statek odchodzi z Włocławka do Płocka o godz. 6 i 14.20, z Płocka do Włocławka o godz. 6 i 14.20.

Jarmark w Radziejowie Kujaw. odbędzie się 5 b. m.

MYŚLI.

Wybrał. J. K.

Życie prywatne ludzi oparte jest na prawie Chrystusa.

Życie dziejowe ludów pozostało jeszcze pogańskie. A oto dowody:

Gdy na ulicy zemleje i upadnie człowiek, ludzie pospieszają mu na wyścigi z pomocą; gdy w ciągu dziejów omdleje naród, ludzie śpieszą się jeden przez drugiego, by go dobić.

Chrystusa niema jeszcze w historii. Gdy do niej zstąpi, pocznie się nowa epoka dla chrześcijaństwa i ludzkości.

H. Sienkiewicz.

Z T-wa Gimn. »Sokół«. We wtorek dnia 4 b. m. o godz. 7.30 w. na sali gimnastycznej Gimn. Męsk. (ul. Szkolna) rozpoczyna się ćwiczenia gimnastyczne dla członków »Sokół«. Ćwiczenia prowadzić będzie oficer instrukcyjny, por. Nklewicz.

Zbiórka wszystkich czynnych członków obowiązkowa w lokalu T-wa (Gęsia 13) o godz. 7.15 skąd wymarsz na ćwiczenia.

Tańszy chleb. Kooperatywa Robotników Chrześcijańskich sprzedaje chleb b. ładny 2 kilowy po 1400 marek, więc o 1000 mk. taniej od ceny urzędowej. Są to skutki kupna mąki nie z włocławskich młynów, lecz z pierwszej ręki, wprost, od ziemian, posiadających młyny. Chleb po tej cenie sprzedaje się w filjach Koop. »Nasz Sklep«: przy ulicy Bulwarowej 15, ul. Ogrodowej, ul. Ceglanej 1, tuż przy fabryce »Celluloza«.

Szkoła rolniczo hodowlana w Liskowie, wespół z Okręgowym Tow. Roln. w Kaliszu, urządziła od dnia 15 listopada b. r. miesięczne kursy rolnicze. Zapewnione korzystanie z wszelkich pomocy szkolnych oraz obznajmienie słuchaczy ze społecznymi instytucjami Liskowa. Nauka i mieszkanie — bezpłatne, ci, którzy będą stawać się w internacie szkolnym, zwrócą koszt utrzymania.

W tejsz szkole nowy półtoraroczny kurs rozpocznie się dn. 15 listopada r. b.; kurs ten składa się z rocznego kursu, dającego ogólno-rolnicze wykształcenie i z półrocznego kursu hodowlano-weterynaryjnego — dla przyszłych działaczy społecznych w dziale podniesienia hodowli w kraju.

Bliższych szczegółów udziela (ustnie i pisemnie) szkoła i Okręg Tow. Roln. w Kaliszu bezpłatnie i na każde żądanie. Adres: Lisków Kaliski, Szkoła Rolnicza.

Zarząd Oddziału Włocławskiego Polskiego Czerwonego Krzyża składa niniejszem serdeczne podziękowanie za rzetelną współpracę w urzędzeniu i prowadzeniu kawiarni na Wystawie Rolniczo-Przemysłowej pp.: dr. M. Miklaszewskiej, rejent. Kowalewskiej, W. Ossowskiej, H. Somerowej, dyr. Szeliżynie, maj. Żukotyńskiej, B. Czaplckiej, J. Malaczyńskiej i Fr. Mankiewiczowi, oraz wyraża głęboką wdzięczność za zaopatrzenie kawiarni ofiarami w naturze wszystkim Kółkom Ziemiarek Okręgu Kujawskiego, Zarządowi Szkoły Gospod. »Marysin«, Zarządowi »Maślarni« w Czerniewicach, Zarządowi fabryki »Cellulozy«, cukrowni Brześć-Kujaw. i Choceń, pp. aptek. Gutkowskemu, E. Bauerowi, Przem. Kowalewskiemu, J. Bojanczykowi, dyr. Cygańskiemu, St. Beczkowiczowi i L. Neumanowi.

Co jest potrzebne dla Wioćławka? Wskutek rozwoju życia handlowego i kulturalno towarzyskiego naszego miasta uczuć się tu dać brak biur posłańców, jak to jest we wszystkich większych miastach. Obecnie funkcje posłańców u nas pełnią żydzifaktorzy, uwijający się stale około hoteli i załatwiający różne polecenia przyjezdnych, a także bardzo wielu niedorostków-lobuzerji, których widzimy na pociągach przy stacji oraz na poczcie. Niepowołani i niesolidni ci „posłańcy” przedewszystkiem są niepewni w uczciwości i prócz tego nie powodując się żadną miarą w wysokościach wynagrodzenia, żądają nieraz bajecznych sum i często wyzyskują podróżnych. Solidne więc biuro posłańców bardzoby się u nas przydało. Możeby kto z przedsiębiorców o tem zechciał pomyśleć. Z. O.

Do Ameryki jechać mogą bez paszportu i wizy: 1) żony które jadą do swych mężów, obywatele amerykańskich, którzy zawarli związek małżeński przed 28 września 1922 r.; 2) dzieci urodzone w Ameryce oraz 3) dzieci do lat 18 które jadą do swych rodziców obywateli amerykańskich, wyżej wskazane kategorie zamiast paszportów zagranicznych muszą posiadać oficjalny „affidevit” amerykański, sądowe zaś zaświadczenie obywatelstwa amerykańskiego męża lub ojca, oficjalny akt ślubny a dzieci winne przedstawić metrykę urodzenia. Z temi dokumentami winni się stawić do poselstwa amerykańskiego w Warszawie, które wyda paszporty amerykańskie, wystarczające na wyjazd z Polski i na wylądowanie w Ameryce. — Tak brzmi ostatnie zarządzenie władz amerykańskich.

Ulgi podatkowe dla spółdzielni. Według rozporządzenia min. skarbu przysługują spółdzielniom, związanym na zasadzie ustawy z dnia 29.X. 1920 następujące ulgi podatkowe: zwolnienie od podatku przemysłowego spółdzielni, mieszkaniowy dla budowy nowych domów, oraz spółdzielczych instytucji dla drobnego kredytu.

W spółdzielniach należących do zw. rewizyjnych, prowadzących handel towarowy lub przedsiębiorstwa przemysłowe, także w skłedach kół rolniczych prowadzonych we własnym zarządzie, przyjęta będzie przy obliczaniu podatku jedna czwarta część sum obrotu za obrót całkowity.

Ulgi dla inwestycji przemysłowych. W odnośnych ministerjach opracowany jest obecnie projekt ustawy w ulgach podatkowych i celnych, które mogłyby stworzyć zachętę dla powstania nowych przedsiębiorstw, oraz rozbudowy już istniejących.

Projektowane jest stosowanie znacznych (do 50 proc.) ulg od podatku

KSIĘGARNIA POWSZECHNA I DRUKARNIA DIECEZJALNA

zawiadamia Szan. swych Odbiorców, iż zaopatrzyła swój dział dewocyjny w kilkadziesiąt figur metalowych i z masy wyobrażających postacie Chrystusa Pana, Matki Boskiej i Świętych Pańskich

a w szczególności figury:

Chrystusa z N. Sercem	wysokość od	90 cent.	do	165 cent.
Chrystusa błogosławiącego	"	110 "	—	160 "
Dobrego Pasterza	"	120 "	—	"
Rezurekcyjne	"	62 "	—	87 "
M. Boskiej Dziewicy ze złoż. ręk.	"	125 "	—	165 "
" " Łaskawej	"	115 "	—	175 "
" " Murrilowskiej	"	125 "	—	"
" " z Dzieciątkiem	"	95 "	—	"
Św. Antoniego	"	125 "	—	165 "
" Franciszka	"	85 "	—	155 "
" Stanisława Kostki	"	90 "	—	"
" Florjana	"	100 "	—	"

i innych oraz Krucyfiksy metalowe wielkości od 10 do 80 cent.

Figury te wykonane poprawnie, modelowane podług najlepszych artystycznych wzorów, pomalowane gustownie i trwale, znakomicie nadające się jako przedmiot kultu i ozdoby do kościołów i kaplic, do oratorjów i domów prywatnych, zwłaszcza figury Chrystusa i Madonny.

Ceny przystępne, gdy się zważy na ceny innych artykułów w odniesieniu do rubla złoteo, przeszło o połowę niższe od cen przedwojennych.

Prócz powyżej wymienionych Zakłady nasze przyjmują zamówienia i na inne figury żądanej wielkości i wyobrażenia.

obrotowego oraz podatku majątkowego w całości.

Nowy podprokurator. Przybył z Grodna do naszego miasta podprokurator p. Włodzimierz Mujew i objął urządowanie w sądzie okręgowym.

Spirytus znowu zdrożał o 60 tysięcy mk. na litrze.

Przebrukowanie ulicy. Magistrat dnia 31 ub. m. rozpoczął prace nad przebrukowaniem ul. Łęskiej.

KRONIKA POLICYJNA.

Władysława Wróblewskiego w stanie pijanym policja odprowadziła do komisarjatu.

Kazimierza Woźniaka pociągnięto do odpowiedzialności za zakłócenie porządku publicznego.

Baisse.

W jednym z jasnych dni sierpniowych łapię za klapę od żakietu znajomego, którego drżenie lydek na chwilę kazało mi zwątpić w 20° wyżej zera notowane w Miejskiej Stacji Meteorologicznej.

Człowiek, który cztery tygodnie temu był w Sopocie, grał szczęśliwie w lato, zarobił na trzech wagonach wykalcezek i trzymał akcje, robił teraz oto wrażenie takie, że aż strach.

Widząc przyjaciela tak zgnębionego (milczy już o zapadłych oczach, wybladłych wargach i zagnała posiwiałej głowie), przypominam sobie pewnego kolegę — homeopatę, który mi swoją metodę leczenia streścił w dwóch słowach: klin — klinem!

Robię tedy minę człowieka, który ma nieodwołalnie zapłacić rachunek krawcowi i głosem, jakby z podziemi, na jaki chyba tylko stać kopacza węgla leżącego w sztolni 20 metrów pod ziemią, odzywam się w te słowa.

— Człowieku, masz nos spuszczone na kwintę?

Tłumiony pomruk układa się w jeden wyraz.

— Baissa...

— Właśnie widzę baissę twego nosa.

Mój przyjaciel robi niewymowny gest, ciężko dyszy i szepcze.

Nie spodziewałem się, że tak nisko upadną...

Staje mi ówiekiem straszna myśl. Wiedziałem, że ten człowiek ma żonę i podrastające córki, z których do jednej kandydowałem.

Czuje w kościach, że doprawdy Miejska Stacja Meteorologiczna mogła się omylić, wskazując 20° wyżej zera. Chwytam przyjaciela za gardziel.

— Mów, mów!.. o, ja nieszczęśliwy!

Przyjaciel dławiony kleszczami moich szponów sapie i nic nie mówi. Doszedłem wówczas do wniosku, że ze ściśniętej gardzieli trudno dźwiękom się wydobywać. Tedy zwalniam Hjoba z uścisku.

— Błagam cię, mów!..

Przyjaciel odzyskawszy zdolność chwytania powietrza, jęknął.

— Jestem zgubiony..

— I ja!.. krzyczę, i ja!..

Widzę, przyjacielowi oczy słupem zdziwienia stają.

— Jako, i ty byłeś taki głupi?

— Tak, tak! Wierzyłem, święcie wierzyłem...

— Głupis!..

Ostatecznie nie jestem człowiekiem tak głupim, na jakiego w tej chwili w oczach przyjaciela wyglądałem. Pozwoliłem sobie na lekką opozycję.

— Przecież to twoja córka... któżby się mógł spodziewać, że...

Zauważyłem, że unoszący się w górę kapelusz mego przyjaciela oznacza, iż włosy z przerażenia dęba mu stanęły.

Zanim jednak zdążyłem lepiej to ciekawe zjawisko zaobserwować, czuję, że mój przyjaciel kładzie mi swoją kosmatą pięść w gardło, wrzeszcząc: że co?..

Oczywiście, że człowiekowi w takich warunkach trudno cośkolwiek odpowiedzieć. Co najwyżej mogłem się zdobyć na wybaluszenie oczu na wierzch, przyczym usiłuję dać do zrozumienia przyjacielowi, oczywiście na migi, że popełni morderstwo, ja się udławiam, a on nigdy nie dowie się tego, o co pyta.

Przyjaciel zrozumiał (zawsze wierzyłem w jego inteligencję).

Wyjmuje pięść z pod moich zębów, nieprzestając natomiast nadal teroryzować mnie oczami, jakbym co najmniej winny był siedmiu cięższych zbrodni i czterech lżejszych.

— No, powiedz teraz, co się stało z moją córką?

Na chwilę nie wiedziałem, czy to

Różne.

Zjazd katolicki na G. Śląsku. Od 8-go do 10-go września odbędzie się w Królewskiej Hucie zjazd katolicki. W zjeździe weźmie udział kilku biskupów polskich z prymasem kard. Dalborem na czele, oraz spory zastęp delegatów organizacji katolickich z całej Polski. W czasie zjazdu otwarta zostanie w Królewskiej Hucie wystawa wyrobów polskiego przemysłu kościelnego (szaty liturgiczne, ozdoby ołtarzy, przybory kościelne, chorągwie itd). Uczestnicy zjazdu zwiedzą przy tej okazji zakłady wielkiego przemysłu włókienniczego.

Firmy katolickie, pragnące wziąć udział w tej wystawie oraz osoby, pragnące wziąć udział w zjeździe mają się zgłosić pod adresem prezesa komitetu zjazdu, ks. proboszcza Wojciecha w Królewskiej Hucie.

TOWARZYSTWO

„OLEUM”

W WARSZAWIE

Oddział we Włocławku

Nowy Rynek 3,

Telefon 106

poleca z własnych rafinerji: naftę rafinowaną: do traktorów, motorów i lamp.

Benzynę rafinowaną lekką: do samochodów osobowych i ciężarowych, motorów i traktorów.

Olej gazowy: do motorów oraz wszelkie oleje mineralne.

HUMOR I SATYRA.

U fryzjera.

Gość dobrze lysawy do subjekta:

— Odemnie powinniście brać za strzyżenie taniej, bo przecież tam już niewiele jest włosów...

— Prawda, proszę pana, ale człowiek dużo czasu traci na ich wyszukiwanie!

Szczerłość pomysłowego.

— Prosiłem pan o rękę mojej córki, a teraz się cofasz?

— No tak, prosiłem, bo myślałem, że w tej ręce coś jest!

pytanie retoryczne, czy mój przyjaciel jest warjatem, czy też ja się przesłyszałem.

Z grzeczności jednak odpowiadam.

— Jako, co się stało? O tem chyba ty mi dokończysz...

Ja? Przecież ja o niczym jeszcze niewiem...

Spojrzałem nań okiem psychiatry.

— Najwidoczniej, mój nieszczęśliwce, postradałeś jedną z pięciu klepek w głowie? Przyznaj się?

— Doprawdy, że i ja ciebie będę zmuszony o to zapytać. Mój przyjaciel począł mnie wyprowadzać ze świętej cierpliwości.

— Śmiesz mnie o to podejrzewać? A kto krzyczał, że „one nisko upadły”? Ja, czy ty?

Na chwilę mój przyjaciel stał się podobny do żony Lota, w słup soli zamienionej, potem do Kolumba, kiedy odkrywał Amerykę, a potem przydrożne drzewa i szyby w oknach zaczęły drzeć, bo mój przyjaciel śmiał się, śmiał się, pełnymi ustami, całą twarzą, całym ciałem.

Po upływie dobrej godziny dowiedziałem się od mojego przyjaciela, że on przed godziną mówił o spadku akcji, które miał nieszczęście za długo przetrzymać.

Stanisław Brzozowski.

O poprawność języka.

Jednym z warunków poprawnego władania pewnym językiem jest należyte poczucie i rozumienie rzędu słów tegoż języka. Od tego poczucia bezpośrednio zależne jest właściwe użycie po słowach wyrazów dopełniających czy określających, to jest użycie ich w takim przypadku, jakiego dane słowo wymaga.

Tak np. zwyczajne są w języku polskim wyrażenia: opierać co czym i opierać się na czym, tj. mówimy: opieram się na pewnych zasadach; oparł dowodzenie swoje na silnych, na niewzruszonych podstawach; postępowanie oparte na doświadczeniu; ściany budynku oparte na mocnych fundamentach i t. p. Zamiast jednak tych i tym podobnych zwrotów (z przyimkiem na) w ostatnich czasach używane są przez mówców i pisarzy wyrażenia o innej konstrukcji, mianowicie: opierać co o co i opierać się o co. Mówią tedy i piszą: należy oprzeć się o tradycje (zamiast: na tradycjach); postępowanie oparte o sprawiedliwość (!); bezpieczeństwo państwa opiera się o wojsko i t. p. Są to sposoby mówienia wadliwe, niepoprawne, językowi literackiemu i warstw wykształconych niewłaściwe, raczej powiatowszczyzny, wyrażenia narzeczowe. Mimo to wprowadzają się dzisiaj do polszczyzny w przemówieniach i pismach, i jako coś nowego, może i modnego, coraz częściej są powtarzane. Słyszeliśmy np. jak mowa sejmowa w poważnych swych wynurzeniach głosił: „Gospodarujemy więc nielegalnie, nie oparci o żadne prawne podstawy” (zamiast po polsku: nie oparci na żadnych prawnych podstawach); i dalej wskazywał z naciskiem na udział w obradach „dytulantów i znachorów finansowych... i improwizatorów, którzy nie oparci o żadne studia... wypowiadają herezje na ten temat” (po polsku: nie oparci na żadnych studiach); w końcu oświadczał, że w najszerzej mierze (!) opierać się będzie w swych pracach o społeczeństwo (zam.: opierać się na społeczeństwie). Inny znowu autor, z powodu zbliżającej się rocznicy Komisji edukacji narodowej, pisze: „Oparł Konarski reformę o wzory i zasady, zaczerpnięte z Zachodu” (zam.: Konarski oparł reformę na wzorach i zasadach...) i t. p.

Wiadomo, że obok wyrażen: opierać na czym i opierać się na czym, istnieje także konstrukcja: opierać o co i opierać się o co (np. opierać się ręką o ścianę i t. p.). W użyciu jednak takiej konstrukcji zachodzi wyraźna różnica znaczeniowa: tu bowiem chodzi o wskazanie podporę fizycznej, przygodnej, czy to dla siebie, czy dla innego przedmiotu. Konstrukcja zaś: »opierać na czym« oznacza czynność osadzenia i umocowania pewnego przedmiotu lub pewnej treści umysłowej na podstawach czy fundamentach, celem utrwalenia wyniku tej czynności. W tym rozumieniu mówimy: pomnik oparty na podstawie kamiennej (a nie: o podstawie...); praca historyczna oparta na nowych źródłach (nigdy zaś: oparta o nowe źródła); nauka chrześcijańska oparta na ewangelii (a nie: o ewangeliję); tak samo i reforma oparta na wzorach i zasadach zaczerpniętych z Zachodu i t. p.

Zwracano już nieraz uwagę, że zwrot „wykazać się czym” jest niewłaściwy językowi polskiemu, i że powiedzenie: „wykazać się świadectwem” jest wprost niewolniczym przykładem niemieckiego: „sich mit einem Zeugnisse ausweisen”, przyczem zaznaczano, że barbarzyńskim ten językowi polskiemu zupełnie jest niepotrzebny, mamy bowiem odpowiednie temu wyrażenia rodzime jaśniejsze i dla każ-

dego zrozumialsze: przedstawić świadectwo lub złożyć świadectwo. Tymczasem niektórzy pisarze — oczywiście nawykli nietylko do mowy niemieckiej, ale i do myślenia w tym języku — posługują się i dziś jeszcze tym germanizmem. Sprawozdawca np. z posiedzeń sejmowych pisze: „Izba uchwaliła wniosek komisji w brzmieniu następującem: wzywa się rząd, aby... uwolnił wykazujących się świadectwem przynależności i ubóstwa od taksy zdrowej i opłaty za kąpiele”. Inny znowu pisarz w korespondencji z zagranicy czyni uwagę, że „administracja nasza powinna była zezwolić na werbowanie robotników tylko tym agentom, którzy się wykazą zaświadczeniem polskich konsulatów w Rumunii”. W dalszym zaś rozwinięciu tego wzoru niemieckiego niektórzy tworzą już wyrażenia takie jak: wykazać się pracą, wykazać się zasługą, doświadczeniem, wykazać się książką! — lub wykazanie się ze znajomości języków, wykazanie się z ukończenia szkół (!) i tym podobne zniekształcenia językowe. Tak np. korespondent w sprawie posad nauczycielskich donosi, że „kandydaci, którzy wykazą się skuteczną pracą na kursie, otrzymują posadę...” (zam. po polsku: którzy przedstawiają, albo złożą dowody pracy...) i podobnie „Kardynał L. wykazał się wielkimi zasługami i doświadczeniem na długoletniej pracy propagandy wiary...” (zam. po prostu: wykazał wielkie zasługi i doświadczenie...). Albo znowu w bardzo poważnej recenzji, zamieszczonej w bardzo także poważnym wydawnictwie, czytamy „...piśmiennictwo polskie nie może wykazać się żadną książką o Rosji, która byłaby świadectwem tego, że zrozumieliśmy, czem jest dla nas Rosja, czem jest ona wogóle dla Europy...” — wyrażnie: „piśmiennictwo... nie może wykazać się... książką!” — szereg wyrazów polskich, ale ich układ i wzajemny do siebie stosunek sporządzony po niemiecku. Zgodnie z naturą języka polskiego, powiedziałoby się: albo 1) piśmiennictwo polskie nie może wykazać żadnej książki, która..., albo 2) w piśmiennictwie polskim nie możemy wykazać (lub wskazać) żadnej książki, która..., albo też 3) w piśmiennictwie polskim nie posiadamy żadnej książki, która..., — mamy więc do wyboru choćby jeden z następujących się trzech sposobów wyrażenia się po polsku, zamiast powyższego, skażonego wpływem niemieckim.

Nie dosyć na tem. Niektórzy w przywiązaniu swem do tego zwrotu niemieckiego, stosują go także i do wyrazów: okazać się i okazanie się. Czytaliśmy np. w uwiadomieniu od spółdzielni spożywców „Zgoda”, że „cukier ten wydawany będzie tylko za okazaniem się legitymacją członkostwa”. Powiedzenie okazać się legitymacją znaczy właściwie po polsku: przeobrazić się, przekształcić się w legitymację! (podobnie jak: okazać się wrogiem, okazać się przyjacielem...).

Przypuszczając należy, że albo stepione na wzorach niemieckich poczucie rodzimego wysłowienia, przy jednoczesnym do tego niedbalstwie piszącego, albo też osobliwa chęćka posługiwania się niezwykłymi wyrażeniami mogło skłonić piszącego do oszpecania języka takim barbarzyństwem. Przecież po polsku tę samą myśl wyraża się prosto i jasno: za okazaniem legitymacji, nigdy zaś z niemiecką: za okazaniem się legitymacją!

Adam Ant. Kryński.

Ogłaszajcie się w Słowie Kujawskim.

Państwowa Szkoła Przemysłowa w Bydgoszczy.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości, że z początkiem roku szkolnego 1923/24 zostały otwarte w Państwowej Szkole Przemysłowej w Bydgoszczy:

I. Wydział Przemysłów Rolnych.

Wydział ten ma na celu kształcenie techników dla przemysłów rolnych, zajmujących się przerobem buraków, ziemniaków i zboża (cukrownictwo, młynarstwo, krochmalnictwo i t. p.). Na wydział mogą być przyjmowani kandydaci, posiadający świadectwa ukończenia 4 klas szkoły średniej ogólnokształcącej lub siedem klas szkoły publicznej, albo posiadający świadectwo ukończenia równorzędnej ilości klas innych szkół ogólnokształcących, a również świadectwo ukończenia Szkoły Rzemieślniczo-Przemysłowej. Najwyższy wiek przyjmowania — 17 lat. Kandydaci składają egzamin ustny i piśmienny z języka polskiego, matematyki i rysunków odręcznych. Nauka trwa cztery lata. Po ukończeniu kursu i po odbyciu rocznej praktyki w obranej specjalności, kończący otrzymują świadectwo ostateczne i tytuł „technik przemysłów rolnych”.

II. Kurs grafiki przemysłowej.

Kurs przeznaczony jest dla kształcenia pracowników technicznych dla przemysłu graficznego.

Na kurs mogą być przyjmowani uczniowie rzeczywisci i wolni.

Na uczniów rzeczywistych przyjmowani są kandydaci w wieku do lat 19 posiadający kwalifikacje, wymagane od kandydatów wstępujących na powyżej wymieniony wydział przemysłów rolnych, po złożeniu egzaminu wstępnego z języka polskiego, matematyki i rysunków.

Uczniowie wolni są przyjmowani: bez ograniczenia wieku i cenzusu szkolnego, powinni jednak posiadać conajmniej roczną praktykę w dziedzinie sztuki graficznej.

Uczniowie rzeczywisci otrzymują świadectwo ukończenia kursu, uczniowie wolni świadectwo uczęszczenia.

III. Wydział Rzemieślniczo-Przemysłowy.

Wydział ten jest przeznaczony do teoretycznego i praktycznego przygotowania uczniów w zawodzie stolarskim i ślusarskim i zaznajomienia ich z zastosowaniem rzemiosła w wytwórczości fabrycznej.

Wydział ten składa się z trzech klas zasadniczych oraz warsztatów. Na wydział przyjmowani będą kandydaci, którzy mają nie mniej niż 13 i nie więcej niż 16 lat i przedstawiają świadectwo z ukończenia 4 oddziałów szkoły powszechnej, lub złożą odpowiedni egzamin.

Ukończenie wydziału uprawnia do ubiegania się w izbach rzemieślniczych o tytuł czeladnika i daje prawo wstąpienia do szkół średnich technicznych i przemysłowych.

Ponadto w myśl nowo opracowanej ustawy przemysłowej wychowawcy szkół rzemieślniczych mają być uprawnieni do korzystania z tytułu czeladnika przez proste potwierdzenie ich znajomości zawodu przez delegatów cechów na egzaminie ostatecznym, bez potrzeby wykazywania swej umiejętności na egzaminach specjalnych lub wykonania robót popisowych.

W ten sposób szkoły rzemieślniczo-przemysłowe poza fachowością udzielać będą swym wychowawcom wiadomości, które pozwolą im skutecznie i z pożytkiem pracować w swym zawodzie.

Zdolniejsi uczniowie będą mieli możliwość kształcić się w kierunku artystycznym w klasach specjalnych.

Z Kowala.

W dniu 15 sierpnia 1923 r. w dzień uroczystości Wniebowzięcia N. M. P. Straż Ogniowa Ochotnicza w Kowalu obchodziła 20-ą rocznicę swego założenia. Obchód rocznicy rozpoczął się uroczystym nabożeństwem w kościele, po skończeniu którego zostały wydane odznaki tym strażakom, którzy biorą udział w straży od czasu jej założenia.

Bardzo rzadką uroczystością, bo konsekrację dzwonów, obchodziła parafia nasza w dniu 19 sierpnia w niedzielę b. r. Po brutalnej przemocy i profanacji dzwonów przez zabranie ich przez prusaków w 1918 r. parafianie kowalscy z własnej ofiarności postarali się o nowe dzwony, które aczkolwiek zawieszono są u nas już od kwietnia ubiegłego roku, jednakże dopiero w tę niedzielę uroczystości pokonsekrowane zostały. Konsekracji dokonał J. E. ks. biskup sutragan Owczarek, który po skończonej uroczystości bierzmował liczne nasze dzieci i starszych. Porządek przy uroczystości utrzymywała straż ogn. ochot. Jednakże radość nasza jeszcze nie jest pełna, gdyż widzimy odarte (z piszczałek cynowych) organy nasze, również przez Niemców. Tu Opatrzność przychodzi nam z pomocą gdyż jeden z parafian kowalskich, przybyły z za oceanu, kosztu 40.000 000 mk. doprowadza do należytego porządku instrument, który podobnie jak dzwony wygłasza dobroć, miłosierdzie i wszechmoc Bożą...

„Wiara bez czynków martwą jest”, Chcąc się zastosować do tej katolickiej maksymy, miejscowa Liga Kobiet im. św. Jadwigi urządziła w niedzielę, d. 26 sierpnia, loterję fantową wraz z innymi rozrywkami. Dochód całkowicie przeznaczono na dzieło miłosierdzia — przytułek dla starców. Zdało się, że tak wzniosły cel, poprzez powinni wszyscy, którzy mają odrobinę litości i sumienia chrześcijańskiego. Aczkolwiek z jednej strony okazywano uczynność z obowiązku chrześcijańskiego, to znów z drugiej strony, tak np. w Choceniu, postępowano z kwestarzami arogancko i odprawiono ich z niczem. Biedni! Nie wiedzą, że przedewszystkiem sami sobie krzywdę wyrządzają, bo P. Jezus powiedział: „Nie będzie miłosierdzia dla tych, którzy miłosierdzia nie mają”. A może to nie chrześcijanie katolicy? może... W przeciwstawieniu do innych zabaw i loterji jakie się u nas odbywały, ostatnia zabawa z loterją urządzona została bez bufetu. Przecież jednak trzeba, że wobec niewstrzeżliwości niektórych naszych miłośników alkoholu, którzy przy takiej sposobności tracą godność człowieka, gdy się upijają — bufet był prawie że zbędny. Na świeżym powietrzu, w ciepły słoneczny dzień. W towarzystwie orkiestry Straży Ogniowej od południa do wieczora można się było zabawić bez przesytu, po chrześcijańsku, uczciwie tak, jak przystało na ludzi.

Na przyszły raz podam więcej nowin z naszego miasteczka, jednakże stwierdzić muszę już teraz, że inteligencja nasza śpi, wpływowe osobistości śpią; każdy się obudzi, ale tylko dla swej kieszeni, lub swego żołądka. Dla spraw narodowo-społecznych senni jesteśmy. A pracy znojnnej, żmudnej jest na cały szereg lat...

Ant. Mizerski.

Nadszedł świeży transport oliwy Nicejskiej do jedzenia

gwarantowanej czystości i wykwintnego smaku, jak również nadszedł

wielki wybór sardynek francuskich oryginalnych.

TELEGRAMY.

Flota włoska bombarduje Korfu.

Ateńska radiostacja ogłasza następujący komunikat:

ATENY, 31.8. (Pat). P. R. O g. 5 po poł. poseł włoski wręczył w ministerstwie spraw zagranicznych nową notę rządu włoskiego. Nota oświadcza, iż rząd włoski, uważając odpowiedź grecką jako odrzucanie rządów Włoch, wydał rozkaz wyładowania na Korfu wojsk włoskich. Nota dodaje, że krok ten ma charakter czasowy i nie oznacza aktu wojennego.

Grecki minister spraw zagranicznych odpowiedział na to, że zajęcie terytorjum państwa niepodległego nie może być uważane inaczej, jak tylko za akt wrogi, zupełnie nieusprawiedliwiony, gwałcący jawnie zobowiązania przyjęte przez Włochy. Grecja zwróciła się już do Ligi Narodów z prośbą o zbadanie sprawy. Rząd grecki polecił swym przedstawicielom dyplomatycznym zaprotestować u mocarstw przeciwko włoskiej akcji.

Głosi dalej komunikat grecki, że flota włoska ostrzeliwała miasto Korfu, pozostające na mocy traktatu z r. 1864 pod gwarancją mocarstw.

Anglicy mitygują Włochów.

LONDYN 31.8 Pat. Mimo iż prasa angielska jest szczerze oburzona z powodu mordu w Albanii, żądania Włoch wywołały jednak wielkie zdziwienie. Pisma sądzą, że Włochy mogą zwrócić się z całą ufnością do Ligi narodów, która niewątpliwie rozstrząsa ten spór w sposób sprawiedliwy i przyzna Włochom odpowiednie zadośćuczynienie. Zwrócenie się do Ligi narodów, według opinii pism, przyczyni się niewątpliwie do uniknięcia możliwości wybuchu nowej wojny na południowym wschodzie Europy.

Nastrój we Włoszech.

RZYM 31.8 (PAT). W całym Włoszech ogłoszono żałobę z powodu wymordowania włoskich członków komisji delimitacyjnej w Grecji. Żałobę najuroczyściej obchodzono we Florencji, w Palermo i w Albanie, w miejscach urodzenia zamordowanych oficerów. Flagi opuszczono do pół masztu, widowisko i zabawy odwołano, w kościołach odprawiane są nabożeństwa żałobne. Czynione są przygotowania do uroczystości pogrzebowych.

RZYM 31.8 (PAT). Rząd wydał rozkaz ogłaszania w dziennikach szczegółów o ruchach wojsk włoskich. Po wszechnie jednak stało się tutaj wiadomym, że wojska włoskie, zgrupowane wzdłuż granicy albańskiej znajdują się w odległości zaledwie 100 mtr. od posterunków greckich.

KILKUWERSZÓWKI.

× Król serbski przyjął w Veldes na audjencji przywódcę słoweńskich klerikalów, ks. Korosteca, który od czasu ucieczki Radicza, stara się zbliżyć do stronnictwa rządowego.

× Były kanclerz Rzeszy, Cunc, powróci wkrótce na swe stanowisko dyrektora generalnego linii okrętowej „Hamburg America Line“.

× Stowarzyszenie uczestników wojny światowej w Ameryce, uchwa-

KINO-APARATY

teatralne, szkolne i podrózne

POLECA

„Kinotechnika”

Warszawa, ul. Chmielna 48, sklep.

Pasy transmisyjne z sierści wielbłądziej, skórzane,

oraz wszelkie materiały elektrotechniczne

poleca po cenach hurtowo-warszawskich

BIURO TECHNICZNE „ELEKTRON”
Włocławek, Kościuszki 17, tel. 63.

liło 225 głosami przeciw 13 rezolucji, wzywającą do ograniczenia budowy wojennej floty powietrznej.

× Zatwierdzony przez sennar-kom skład rewolucyjnej rady wojennej jest następujący: przewodniczący — Trocki, zastępca — Sklanskij, oraz członkowie: Frunze, Kaliniew, Danilow, Antonow, Chydyr-Atjew, Giezirow, Miasnikiano, Unszych, Boguckij, Budiennyj i Rozen.

RYNEK PIENIĘŻNY.

WARSZAWA, 31. VIII.

Funt angielski	1.134.000
Dolar	249.000
Frank szwajcarski	45.050
Frank francuski	14.250
Korona czeska	7.340
Korony austriackie (100)	351
Marka niemiecka	0.0215

Na STACJI WŁOCŁAWEK w poczekalni II klasy zostawiono ŻARIET GRANATOWY damski na podszewce pół jedwabnej w pasy. Łaskawy znalazca raczy zwrócić do redakcji Gazety Kujawskiej za nagrodą.

FABRYKA

Gwoździ i Drutu

— firma —

„Clavus”

we WŁOCŁAWKU

na pierwszej wystawie Kujawskiej Rolniczo-Przemysłowej otrzymała

MEDAL SREBRNY.

Choroby żołądka, kiszek, nerek, obstrukcje, hemoroidy i t. p. radykalnie leczą Szwajcarskie gorzkie zioła Dr. Bauera — oryginalne z marką „Kogut”. Sprzedają apteki i składy apteczne.

Józef Frankowski

z Piotrkowa Kujawskiego

ma dziewczynkę, którą siedem lat temu zostawiła u niego jakaś żebraczka. Ponieważ J. Frankowski chce adoptować tę dziewczynkę, przeto wzywa rodziców dziecka, aby się stawili do Piotrkowa w celu omówienia tej sprawy.

ANALIZY moczu, płwocin krwi (r. Wassermana), spermy i t. p. na tryper, syfilis i inne choroby. Laboratorium Magistra B. Osowskiego WŁOCŁAWEK 3-Maja 13, II-gie piętro.

ZNIECZULAJĄCY **BALSAM BELGIJSKI** z kogutkiem usuwa Bóle artretyczne i reumatyczne. Sprzedają apteki i składy apteczne.

Do Matek! Pamiętajcie, że najracjonalniejszą przysypką dla dzieci jest puder „Dzidzi”, utrzymujący ciało dziecka w zupełnej higienie. Usuwa zaczerwienienia i stan zapalny skóry. Sprzedają apteki i składy. Wyrób polski.

Hemoroidy usuwa ból, pieczenia, swędzenia, krwawienia, — zmniejsza guzy „Varicol” Czołki he- (żylaki) morojdowe (z kogutkiem). Żądać w aptekach i skład.

Korzystna sposobność!

Do sprzedania zaraz ciemnozielono lakierowany, luksusowy samochód, sześciuosobowy marki:

„ADLER”

odkryty, ze wszystkimi najnowszymi udogodnieniami (starter elektryczny), 60 konny, ostatniego typu, 3 miesiące używany, mający za sobą 5.000 klm. drogi, w doskonałym stanie.

Informacji udzieli Administracja.

OGŁOSZENIA DROBNE.

Majątek 51 mor. blisko Włocławka zamienie na dom we Włocławku lub sprzedam: Szeroka 14, m. 3.

Worki

nowe i używane

POLECA

Zakład Powroźniczy

Wincentego Skoniecznego

ul. Tumska 13

Włocławek.

ROZKŁAD JAZDY KOLEJĄ

Z WŁOCŁAWKA ODCHODZĄ:

do Gdańska:	
kurjer warszawski	2.53
osobowy warszawski o godz.	12.12
kurjer bukareszteński	13.37
osobowy warszawski	24.00
do Bydgoszczy:	
osobowy warszawski o godz.	3.45
do Poznania:	
osobowy warszawski o godz.	24.00
kurjer warszawski	2.53
do Turunia:	
osobowy warszawski o godz.	19.28
do Ciechocinka:	
osobowy warszawski o godz.	19.28
do Łodzi:	
osobowy gdański o godz.	5.08
osobowy ciechociński	7.50

do Warszawy:	
kurjer poznański o godz.	2.22
osobowy gdańsko-poznański	5.00
osobowy ciechociński o godz.	7.08
osobowy bydgoski	12.06
osobowy gdański	16.43

do Warszawy, Lwowa i Bukaresztu:

kurjer gdański o godz.	15.32
------------------------	-------

Pociągi odchodzące z Włocławka o 7.50, 12.12, 16.43 i 19.28 iść będą przez Skierniewice, gdzie będzie połączenie od i do kurjerów krakowskich.

Kurjer warszawski do Gdańska iść będzie przez Inowrocław z przesiedaniem do kurjera Poznań—Gdańsk.

Maszyna damska, maszyna krawiecka Singer, łożeczko dziecięce siadkowe, lustra, tremo, umywalka z marmurową płytą, dywan sprzedam. Kilińskiego 12 mieszka 4.

Nauczycielka muzyki fortepianowej, była uczennica prof. Domaniewskiego rozpoczyna lekcje 1 września. Żabia 19, m. 5, Dymaradzka.

Oddam chłopca na własność 12 dni nie ochrzczony. Ciasna 7.

Poszukuję 1-2 dziewczynki do wspólnej nauki, kurs klasy czwartej. Brzeska 16 m. 4, telefon 112, godz. 4-6 wiecz.

Para materacy sprężynowych okazynie do sprzedania Tumka № 1. Walter.

Stomę żytnią prostą, foksterjerkę sprzedam. Oferty — Garczyński Włocławek poste restante.

Stancja dla uczeni lub pokój dla uczącej się młodzieży. Plac Dąbrowskiego Nr. 1. Szczygłowska.

Stancja dla uczeni z fortepianem. Opieka zapewniona. Królewiecka 25 Włocławek.

Zginęła książeczka wojskowa wydana przez P. K. U. Włocławek na imię Jan Szczebanowski wraz z portfelem zawierającym 521,700 mk. Łaskawy znalazca zechce oddać do policji.

Zgubiono kartę odroczenia Antoniego Szalka wydaną w P. K. U. Włocławek.

Zgubiono dowód osobisty i kartę wojskową wydaną przez P. K. U. Włocławek na imię Franciszka Pietrzaka. Łaskawy znalazca zechce oddać do policji.

Żabia 27 p. Kuczyńskiego, sklep. 1 pokój i kuchnia od zaraz.

Za ogłoszenia odpowiada Administracja.